

מדיוני הנהלת ההתאחדות

חוברת על הישגי הענף

מזה זמן רב מורגש חסרונה של חוברת כזו, בלועזית, אשר תתאר בצורה תמציתית, בלועזית תמונת, את ההישגים בטיפול, אליהם הגענו.

בחוברת זו שתיכתב אנגלית, וייתכן גם צרפתית, נוכל להיעזר ע"י הגשתה למבקרים רבים בארץ, וכן נוכל לשגר אותה לכל אותם גורמים בחו"ל, המתעניינים בבקרנו.

מחקרים

אנו ממשיכים במימון המחקר על ההזנה הגדושה בפרות, הנעשה בתחנה בבית-דגן; ניסוי זה נמשך זה שלוש שנים ואנו מקווים לקבל את התוצאות בקרוב.

נענינו לבקשת המכון הוואטרינארי והעמדנו לרשותם מספר עגלות בהריון כדי לערוך ניסיון בהיסונן נגד קדחת הטיילריה. אמנם, בשנים האחרונות לא היינו עדים להתפרצויות בקנה מידה גדול, אך ביידענו את אופייה הקטלני של מחלה זו, יש לנו ענין רב לעזור בפיתוח תרכיב חיסון יעיל נגדה. הניסוי הסתיים בהצלחה מלאה. לפי התוצאות שהושגו מתקבל הרושם שהתקדמו בכיוון זה ואנו מתכוונים לערוך ניסוי נוסף לפני שחומר החיסון יופץ כבדוק.

חיפונים

נוכחנו לאחרונה בהתרשלות חמורה בחיסון עגלות בזן 19 (נגד הפלה). עדיין איננו במצב בו נוכל להרשות לעצמנו סיכון זה. ידועות לכור לנו התוצאות החמורות במקרים של התפרצות המחלה. המזכירות החליטה לדרוש מהשירותים הוואטרינאריים הקפדה על חיסון כל העגלות; עם זאת אנו פונים למשקים שיקפידו גם הם על כך שכל עגלותיהם יחוסנו.

בעיות הייצוא

סיימנו עתה משלוח, שהיה הגדול ביותר עד כה — 300 עגלות הרות. פרט למספר קטן

מחירים, סובסידיות, קשיים בשיווק וכו'. עומדים על סדר יומנו בדיונים, לצערנו, לעתים תכופות למדי. אם כי ההסכם על מחירי החלב שהושג לפני חודשים אחדים לא הביא עימו פיצוי לכלל ההתיקרויות בייצור, הרי בכל זאת הושגו תנאים המאפשרים קיומו של ענף החלב והמשכת פיתוחו. לא כן המצב בשיווק בקר. נושא זה זכה בעת האחרונה בטיפול שוטף ונמרץ מצד חברי ההנהלה, ועד כתיבת שורות אלו — ללא הצלחה ניכרת. כאשר אנו באים לבחון את מצבנו כיום בשטח של שיווק הבקר, לא נוכל הפעם להאשים רק את זולתנו, כי למרות כל הקשיים אותם הערימו גורמים שונים על דרכנו, יכולנו, אילו לא היו פורצי גדר בקרבנו, להגיע לידי שיווק מסודר יותר מזה שהיה קיים לפני כן. עתה, לא נותרה בידינו אלא האפשרות לשוב ולחדש ימינו כקדם: מכרזים, ריכוז ארצי של הבקר וכיוצא בו; נקווה רק שהפעם נלמד משגיאותינו ולא נחזור עליהן.

הדרכה ופיקוח על ביקורת החלב

עם היכנסו לעידן הטכנולוגיה המתקדמת, כשהננו עורכים סיכום תוצאות ביקורת החלב במכון משרדי, על כל הבעיות הכרוכות בכך, ואשר בחלקן עדיין לא נפתרו, — נתעורר גם הצורך בהדרכת מבקרי החלב ובפיקוח על העבודה הנעשית במשקים. לצורך זה העמיד לרשותנו משרד החקלאות את הח' מנט, שיפקח וידריך במושבים ואת הח' ברענו — למשקים קיבוציים.

ביקורת חלב ב'

הוחל בניסיון של ביקורת חלב בשיטה חצי-עצמית בימים אלו במספר מושבים באיזור המועצה האיזורית באר-טוביה. עדיין מוקדם לדון ולשפוט בדבר יעילות ומהימנות השיטה; זאת נעשה לאחר שנה; בינתיים נאחל לעושים במלאכה הצלחה מלאה.

ייצוא

אנו ממשיכים ומנסים להגדיל את מספר ראשי הבקר המיוצא, הקשיים עדיין רבים.

תה עובדה שיש בה כדי להדאיג, ולאור דוקא בקשר לייצוא: אחוז ניכר של העגלות באיזורים מסויימים לא חוסנו בון 19, וכדאי שהמשקים יקפידו להבא על ענין זה, כי בנוסף לנזק שעלול להיגרם בגלל זה לייצוא קיים סיכון גדול של התפרצויות גם בארץ, ובשנים האחר-רונות היו כאלו.

גיל ההזרעה: במשקים רבים קיימת נטיה להקדים את גיל ההזרעה של העגלות; דבר זה, מן הראוי, שיעשה בזהירות. נתקלתי במספר לא קטן של עגלות אשר התפתחותן הגופנית היתה עלובה מכדי לספק אף את דרישת המשק, לא כל שכן — את צרכי הייצוא. מה גם, שארצות אחרות, המבקשות פרטים על אפשרות קניית בקר אצלנו, מתנות את גילי ההמלטה בלא פחות מ־24—25 חודש.

אחוז השומן בחלב: הירידה בשומן החלב בשנים האחרונות (ואינני מתכוון להיכנס לגני-תוח הסיבות לכך) מהווה בעיה חמורה, הן בשוק הפנימי ועל אחת כמה בייצוא. כבר כיום נמצאים משקים רבים במצב של ניכויים גורפים בגלל תסר-שומן בחלבם. עד שיימצא לבעיה זו פתרון כללי, מן הראוי שהמשק יעשה כל אשר בידו, מבחינת ההזנה בעיקר, כדי לבלום תהליך זה.

של עגלות אשר לא היו ראויות לייצוא (ואמנם נפסלו בתחנת הריכוז ולא נשלחו), היה המשלוח, לדעת כל רואיו כאן, ולדעת מקבליו בפרס, על רמה נאותה ונתקבל ברצון ובתודה. איני מתכוון לחזור ברשימה זו על הטפותינו ב"משק הבקר והחלב" ובהזדמנויות אחרות על חשיבותו של הייצוא לענף. הפעם מתכוון אני להעלות מספר בעיות הכרוכות בהרחבתו של הייצוא, כפי שאנו חוזים אותו.

השוק הפרסי. הדרישה לבקרנו טובה, ואם נדע לעמוד בהתחייבויות, יש להניח ששוק זה ימשיך לקלוט בקר גם בשנים הקרובות. השנה אין בכוחן של המחלבות באיזור טהראן לעבד כמויות גדולות יותר של חלב, עד שתורחבנה לקראת האביב הבא (סביבת טהראן זהו האיזור העיקרי לצריכת חלב בפרס, והוא גם הקולט את רוב הבקר הנשלח לשם). בגלל מצב זה עלול לקרות שמשלוח נובמבר יצומצם ויופנה לאי-זורים אחרים בפרס.

דבר זה מחייב לדעתנו מאמץ מיוחד להגידלת משלוחי הקיץ ואנו מתכוונים לבצע שני משלוחים, האחד ביולי והשני באוגוסט. אנו פונים איפוא למשקים להעמיד לרשותנו כמות גדולה יותר של בקר בחודשי הקיץ, על חשבון צמצום המשלוח בסתיו.

בשם התנהלה

אורי י.

יוני 1966

חיסונים

בעת בחירת הבקר למשלוח האחרון נתגל-

▲ אין לתלות תקוות בכך שתכולת שומן גבוהה בתפריט המזון של פרות חלב תהיה לה גם השפעה של ממש על תכולת השומן בחלב. תנובת גבוהה ותכולת שומן גבוהה הם קודם כל תכונה תורשתית והתקיימותן למעשה תלויה בהזנה נכונה. במכון לייצור החלב בקיל (גרמניה) מצאו, לאחר מחקרים מקיפים, שתפריט המזון צריך להכיל כ־20% תאית מכלל החומר היבש של המנה היומית כדי שתקויים תסיסה תקינה בכרס, המאפשרת שמירה על בריאות הבהמות ותנובה טובה. החיידקים שבכרס, המייצרים את החומצות השומניות המתאימות, זקוקים, בתנאי סביבה לא חומציים ביותר, לתאית כחומר מזון ספציפי לשם ייצור שומן החלב; עובדה זו חשובה יותר מאשר תכולה מסויימת של שומן בתפריט המזון. מניסויים שונים למדו שתוספות שומן גדולות מדי למנת המזון עלולות אף לפגוע במתכונת השומן של החלב, כשהוסיפו כ־600 גרם שומן (ממינים שונים) למנת המזון של פרות, לא הושפעה אמנם תנובת-החלב בכמותה, אולם אחוז השומן בחלב ירד מתחת לרמתו הנורמאלית, לאחר עליה כלשהי בתחילת האביסה במזון עשיר בשומן.

▲ בפולניה נערך סקר מקיף על 1446 תחלובות כדי לתהות על היחס שבין כמות החלב לבין מתכונת השימן, ולא נמצאה קורלציה בעלת משמעות כלשהי.